

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-65

11 TEMMUZ DÜNYA NÜFUS GÜNÜ

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Yönetim Kurulu tarafından 1989 yılında; acil ve önemli olabilecek nüfus sorunlarına dikkat çekmek amacıyla **11 TEMMUZ DÜNYA NÜFUS GÜNÜ** olarak belirlenmiştir.¹

Nüfus, belirli bir zamanda, belirli bir yerde yaşayan bireylerin toplam sayısıdır. Bir ülkenin nüfus ile ilgili bilgileri, demografik, sosyal ve ekonomik yönleri ile toplumun ihtiyaçlarının belirlenmesi, ileriye yönelik politika ve planların oluşturulmasında önemli bir kaynaktır. Nüfusun demografik yapısı yani yaş ve cinsiyet dağılımı ile ilgili bilgilerin yanı sıra doğurganlık, ölüm, göç gibi yaşamsal olaylarla ilgili veriler; bunların insani, sosyal ve ekonomik kalkınma ile olan etkileşimini anlayıp sorunları giderme ve planlama yapabilmek için önemlidir.

Günümüzde Dünya nüfusu yaklaşık 7,3 milyar olup bunun yaklaşık 2,6 milyarını Çin ve Hindistan gibi gelişmekte olan ülkeler oluşturmaktadır.² 2011 yılı satın alma gücü paritesine göre, ülkelerin insani kalkınmaları dikkate alındığında, Dünya’da kişi başına düşen ortalama gayri safi milli gelir 13,7 ABD Doları iken, bu miktar insani kalkınması kötü düzeyde olan az gelişmiş ülkelerde 2,9 ABD Doları, iyi düzeyde olan çok gelişmiş ülkelerde ise 40 ABD Doları’dır. İki değer arasındaki yaklaşık 14 katlık bu fark önemlidir.³ Binyıl Kalkınma Hedefleri 2014 Raporu’na göre gelişmekte olan ülkelerde yaklaşık her beş kişiden birisi günde 1,25 ABD Doları altında gelir elde etmektedir. Bu ülkelerde nüfusun eğitim ve sağlık düzeyi de kötüdür.⁴

Türkiye nüfusu 31 Aralık 2014 tarihinde 77.695.904 kişidir. Bu sayı bir önceki yıla göre 1.028.040 kişi artmıştır. Erkekler nüfusun %50,2’sini, kadınlar ise %49,8’ini oluşturmaktadır. İl ve ilçe merkezinde yaşayanlar nüfusun %91,8, belde ve köylerde yaşayanlar ise %8,2’lik kesimini içermektedir.⁵

2015 yılı 11 Temmuz Dünya Nüfus Günü’nün ana teması **“Acil Durumlarda İncinebilir Nüfus”** olarak belirlenmiştir.⁶

Toplumun tamamının veya belli kesimlerinin normal hayat ve faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan ve acil müdahaleyi gerektiren olaylar ve bu olayların oluşturduğu kriz hali “acil durum” olarak tanımlanmaktadır.⁷ Acil durumlar doğal olaylardan kaynaklanabileceği gibi insanın neden olduğu olaylardan örneğin savaş, iç çatışma kıtlık gibi durumlardan da kaynaklanabilir. İncinebilirlik ise, kırılganlık, hasar görebilirlik, korunmasızlık, örselenebilirlik, yaralanabilirlik ile saldırı ve eleştiriye hassas olma hali olarak tanımlanmaktadır.⁸ Bireysel farklılıkların yanı sıra psikolojik ve sosyal yönden zarar görebilme riski/tehlikesi altında olan gruplar ise incinebilir gruplar olarak tanımlanmaktadır.⁷ Çoğunluğunu çocuk, yaşlı ve kadınların oluşturduğu, eğitim düzeyi düşük, yeterli kaynağı olmayan, kamu hizmetlerinden

¹ [Internet] <http://www.unfpa.org/events/world-population-day#sthash.njCAOtBJ.dpuf>/ Erişim tarihi: 01.07.2015

² [Internet] <http://www.census.gov/popclock/> Erişim tarihi: 01.07.2015.

³ Human Development Report 2014 s.34 [Internet] <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr14-report-en-1.pdf>/ Erişim tarihi: 01.07.2015.

⁴ The Millennium Development Goals Report 2014 s. 8 [Internet]

<http://www.un.org/millenniumgoals/2014%20MDG%20report/MDG%202014%20English%20web.pdf> Erişim tarihi: 01.07.2015

⁵ [Internet] <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18616>/ Erişim tarihi: 01.07.2015

⁶ [Internet] <http://www.unfpa.org/ph/index.php/25-events/255-world-population-day-2015/> Erişim tarihi: 01.07.2015

⁷ T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. Ulusal Afet Müdahale Planı-2012.

⁸ Ramcharan P. Ethical challenges and complexities of including vulnerable people in research: Some pre-theoretical consideration. J Intellectual&Developmental Disability. September 2006;31(3):183-185.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-65

yeterince yararlanamayan, demokrasi ile yönetilmeyen, nüfusu kalabalık olan ve çarpık kentleşmenin olduğu toplumlar genellikle incinebilir toplumlardır.⁹

Aşağıdaki şekilde yer alan özelliklerin değişimine göre incinebilirlik artabilen ya da azalabilen dinamik bir süreçtir.³

Acil durumlarda incinebilir nüfusa en güncel örnek yakın zamanda Suriye’de yaşanan olaylar nedeniyle yerlerinden edilmiş nüfustur. İç karışıklıklar başlamadan önce 20 milyon civarında bir nüfusa sahip olan Suriye’de bugün yaklaşık 12,2 milyon kişi acil insani yardıma ihtiyaç duymaktadır ve incinebilir olarak nitelendirilebilir konuma geçmiştir. Bu süreçte yaklaşık 7.650.000 Suriyeli evini terk etmek zorunda kalmış, 3 milyonu aşkın Suriyeli de kurtuluşu komşu ülkelere sığınmakta bulmuştur. 29 Haziran 2015 tarihli resmi kayıtlara göre Türkiye’de 1,7 milyondan fazla Suriyeli bulunmaktadır.¹⁰ Yerlerinden edilmiş bu nüfus, hem kendileri için hem de sığındıkları ülke için sağlık, eğitim, barınma, beslenme ve suya erişim gibi olaylar açısından risk oluşturmaktadır.

Günümüzde Dünya’da rekor sayıda bir nüfus yaklaşık 60 milyon kişi krizler nedeniyle yerlerinden edilmiştir. Bu nüfusun onurlu bir yaşam hakkını, güvenli bir ortamda yaşamalarını ve insani ihtiyaçlarını gidermelerini sağlamak ülkelerin önemli bir görevidir.

⁹ Güler Ç, Akın L. Halk Sağlığı Temel Bilgiler Cilt 2, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2012.

¹⁰ [İnternet] <https://www.afad.gov.tr/TR/icerikDetay1.aspx?ID=16&icerikID=747/> Erişim tarihi: 01.07.2015.